

La Big Mama a través de la poesia de Pilar Cabot

Un diàleg entre una gran veu del jazz, i la poetessa de Sant Quirze de Besora

MONTSE BARDERI

Dono fe que Big Mama no només és la gran veu del jazz, el blues i el boogie-woogie del nostre país, sinó també una persona d'una gran generositat. No faré, tot i que podria, una llista de les obres solidàries i culturals en què participa perquè la seva humilitat se'n ressentiria.

Una altra faceta de Big Mama és aquesta vessant de dona rebel i feminista sempre disposada a descobrir i donar veu a les poetes: ha musicalitzat Maria-Mercè Marçal, entre moltíssimes d'altres, i té una relació molt personal —són bones amigues— amb la poesia de Pilar Cabot. Una de les primeres coses que va fer al conèixer-me va ser regalar-me llibres d'ella.

Alhora de plantejar-me un apropament a aquesta gran dama del blues, catalana i del segle XXI, no he dubtat en fer-ho a través de paraules i versos que tan estima.

I si estimes l'obra d'algú és sempre perquè allò que tant t'interessa també diu alguna cosa de tu (Marçal diu amb paraules perfectes que investiguem l'obra d'aquelles que ens diuen alguna cosa de nosaltres mateixes), per tant, crec que no hi haurà millors preguntes ni maneres més càlides i efectives d'arribar a la Big Mama que a través de Pilar Cabot.

Però d'entrada, presentem aquest parell de convidades de luxe per a la revista *Quadern*.

Pilar Cabot neix a Vic la tardor de l'any 1940. És essencialment poeta, així com també autora de narrativa per a adults i infants, d'assaig, de crítiques literàries, pròlegs, guions i articles a la premsa. Té estudis de Filosofia i Lletres i de Música. Des de la primavera de 1965 a la tardor de 1985 va regentar la seva pròpia llibreria a Vic —CLAM— que fou un veritable focus de difusió de la cultura catalana a la comarca d'Osona. És impulsora i coordinadora de les "Tertúlies amb poetes" que, des del 1997, es duen a terme a la Biblioteca Joan Triadú de Vic.

La seva obra poètica publicada: *Avui estimo Baudelaire*. Barcelona: Columna, 1987 / *Balcó de gaita*. Sabadell: AUSA, Col·lecció Llimerol, 1989 / *Ombres de mots i de silencis*. Barcelona: Institut Català de la Dona, 1992 / *La plàcida mirada del Guerau*. Viladrau: CEDEL, 199 / *Setge*. Vic: Emboscall, Plaqueta núm. 3, "Actes del Mil·leni", 1998 / *La gelada barana del pont*. Girona: Llibreria 22 i Ajuntament de Girona, 1999 / *Vol ballar un tango amb mi senyor Vivaldi?* Vic: Emboscall,

Big Mama i Pilar Cabot / RAMON SELLARÈS

Taller de poesia, 1999 / *Els versos obstinats*. Barcelona: Comte d'Aure, Col·lecció La Garonne, 2003 / *Àncores o ales?* Centelles: El Bordiol, 2004 / *Els rossinyols insomnes*. Lleida: Pagès, 2008.

Montserrat Pratdesaba neix a Sant Quirze de Besora l'any 1963. Estudia Enginyeria Tècnica en Telecomunicacions i exerceix com a tècnic a la televisió autonòmica catalana entre 1986 i 1992. L'any 1988 comença a cantar a l'emblemàtic local barceloní La Cova del Drac, on rep el sobrenom de Big Mama. El 1992 abandona la feina en plantilla a TV3 per dedicar-se exclusivament a la música. De llavors ençà, dirigeix diverses formacions, i participa en nombrosos festivals de Jazz i blues de rellevància, com els de Marciac, Bayonne, Monségur, San Sebastián, Lisieux, Orange, Mégève, Getxo, Santiago de Compostela, Córdoba, Santander, Cerdanyola, Barcelona, Terrassa, Roses, Madrid, Mantes-la-Jolie, Chaumont, Les Escaldes-Engordany, Le Pouliguen, Cognac, Condat sur Vienne, Val d'Oise, etc.

Ha estat escollida Artista BluesCat 07 per l'Associació de Festivals de Blues dels Països Catalans. Participa a la campanya escolar *Anem al Teatre* ensenyant el Blues als infants. L'any 2009 ofereix conjuntament amb el poeta Ramon Sellarès el *Bibliobús de Blues*, dinamitzant l'accés a material sobre blues i jazz des de la Xarxa de Bibliobusos.

40 MÚSICA

La seva discografia inclou els següents treballs: *Blues Rooted* (2005), *En el nom de tots* (2003), *Stir the pot* (2001), *Tableau de blues* (2000), *Ser o no ser* (1998), *El blues de l'ombra blava* (1996), *El blues de la inflació* (1994), *Big Mama & The Blues Messengers* (1993), *Blues, Blues, Blues!* (1992), *Blues Reunion'90* (1990).

I ha col·laborat en nombrosos discos d'altres artistes com a vocalista o compositora.

L'any 2006, la companyia discogràfica nord-americana Putumayo Records li escull un tema en català per incloure'l en el CD *Blues around the world* on hi participen artistes de reconegut prestigi internacional tals com Taj Mahal, Bonnie Raitt, Eric Bibb, etc.

Des de 2008 escriu a la revista francesa *Blues & Co* com a redactora d'una sèrie d'entrevistes imaginàries a les Dames del Blues més destacades de la història d'aquesta música.

Dues veus interessants de dones del nostre país i de la nostra actualitat cultural també. Big Mama va cloure la darrera edició del cicle 30 Nits i participa aquest 2010 en el cicle *Didàctiques de la música* organitzat per Joventuts Musicals de Sabadell.

A continuació reproduïm un fragment del pròleg-entrevista entre Big Mama i Pilar Cabot del llibre Els versos obstinats

Pilar Cabot — Per entendre'ns amb la Vida ens cal una actitud mental positiva, procurar-nos motivacions, recollir allò més autèntic d'entre tot el que ens ofereix i obstinar-nos a fer-ho fruitar. Així, doncs, res de justificacions. Ganes. Tenacitat.

Big Mama — Sí, quan descobreixes que la vida és l'única oportunitat que tens per a ser, t'adones que si no l'aprofites t'estàs perdent l'ocasió d'experimentar aquest estrany prodigi que és la consciència de sentir-te viva. Un cop perceps la Vida i que ningú més no pot viure-la per tu t'hi aboques entossudida per tal de fer fruitar allò que ens fa ser humans i excepcionals.

Pilar Cabot — Un món interior coherent fa que les forces incoherents s'hi estavellin. No t'ho prenguis com una presumpció si dic que el meu recer és inexpugnable.

Big Mama — Jo estic en el procés, no sé si d'arribar a assolir un recer inexpugnable, però sí d'aconseguir tenir uns quants punts prou clars. Uns valors que em serveixin de fermes fonaments per tirar endavant en el recorregut d'explicar-me i gaudir el món.

Pilar Cabot — Les persones no som només alegres o només tristes; tenim sentiments i capacitats plurals, i això ens fa interessants i, sovint, sorprenents.

Big Mama — La sensibilitat als diferents estats anímics és una de les característiques que ens fa interessants i sorprenents. Saber-ne treure el suc dóna obertura mental per a entendre

ÁNGEL MARÍN

millor allò que vas vivint i amb qui ho vas vivint.

Pilar Cabot — L'essencial rau en la persona: en la seva humanitat i en la seva intel·ligència.

Big Mama — "*L'essentiel est invisible aux yeux*", deia Saint-Exupéry, i potser la humanitat i la intel·ligència, a través de l'art, desvelin i desvetllin allò essencial i amagat.

Pilar Cabot — Hi ha alguna cosa fonda i terrible en aquest etern desig de comunicar-se.

Big Mama — Des de ben petita he sentit la necessitat d'establir contacte amb les altres persones, d'expressar-me, de comunicar-me... i el meu camí per a fer-ho ha estat gairebé sempre relacionat amb la música. Comunicar: posar en comú la bellesa, el goig, el plaer o també la part fosca, l'angoixant, la dolorosa i esfereïdora altra cara de l'ésser humà.

Pilar Cabot — Sort que encara ens queda...

Big Mama — Ens queda l'amor, l'amistat, la poesia, la música,... ens queden moltes ganes de gaudir moments de connexió, o l'afany de testimoniar la realització d'un projecte apas-

RAMON SELLARÈS

sionadament treballat. Em queda el desig d'assolir instants de plenitud creadora, i tornar-hi, i tornar-hi...

Pilar Cabot — La pell és un sacrament (és a dir, el camí cap al sagrat) de la memòria.

Big Mama — La pell recorda. Recorda la tendresa d'una carícia, i també la violència d'una agressió. La memòria de la pell té la veu molt alta.

Pilar Cabot — Proposta franciscana: necessito ben poques coses i aquestes poques coses les necessito ben poc.

Big Mama — Hi ha certes coses de les quals em seria impossible desfer-me'n: una guitarra, la veu, la meua llibertat,... I he de confessar que aquestes poques coses les necessito abundantment!

Pilar Cabot — Cal tenir present que els cossos també estimen.

Big Mama — Sí, realment pel cos entra i surt molta felicitat. L'afecte i la tendresa d'un acarament fa literal l'amor a través de la pell.

Fragment del llibre Els versos oblidats

Pilar Cabot — Vaig ser un infant poruc. Per no res em creixien les pors.

Big Mama — No vaig ser una criatura espantadissa. M'inventava universos imaginaris en els quals em submergia i eren el meu refugi emocional. La fantasia, durant la meua infantesa, em va donar forces per tal d'acabar-me a la realitat, encara que semblava contradictori. Em sentia valenta desdibuixada en els meus mons.

Pilar Cabot — M'obstino a creure que l'amor deixa un rastre benigne; que no és estèril cap dolor; que la vida no es marceix perquè sí.

Big Mama — Sóc tenaç perquè he après que no hi ha res fàcil en la vida i que tot allò que t'ha passat acaba deixant el seu pòsit. Si extreus coneixement de l'amor viscut, el pots reviure com a brollador i seguir gaudint de l'obsequi d'aquest sentiment. Altrament, els patiments t'aporten una sèrie de lliçons que potser no hauries experimentat essent sempre feliç.

Pilar Cabot — Portar el cos al gimnàs i el cap al psiquiatre.

Big Mama — Ser conscient dels canvis que són necessaris per tal de millorar requereix posar-hi atenció. I canviar actituds per transformar allò que no va bé sovint comporta esforç i molta força de voluntat. La ment i el cos a vegades van per diferents viaranyes i costa agafar bé les regnes que els governen.

Pilar Cabot — Si no et recicles qualsevol hora et moriràs d'un tip de por de viure.

Big Mama — Les pors són paralitzadores. Immobilitzen i impedeixen.

Pilar Cabot — Me'n vaig perquè t'has fet vassall del tedi, has després el bategar dels somnis, has oblidat estius inoblidables. Me'n vaig per no ser carn desencantada, entotsolada en el seu propi exili.

Big Mama — Sacrificar-me per viure amb persones que em facin perdre les il·lusions i les ganes de desenvolupar-me ja no m'interessa. L'esplín no va amb mi perquè sóc molt vital. Estic completament d'acord amb la Pilar i comprenc bé el que vol dir amb aquest seu poema que també és una declaració de principis. Arrossegar algú avorrit i monòton no et permet l'opció de la plenitud.

Pilar Cabot — Malgrat tot sempre et decantes del costat de la vida.

Big Mama — Si has conegut un bri de felicitat d'aquells inefables, persisteixes endavant perquè intueixes que n'hi poden haver més. I no només em decanto del costat de la vida sinó que m'hi llenço de cap!

Pilar Cabot — Qui sap, potser les orenetes xisclen solidàries. *Big Mama*.- Quan escolto el sentiment sincer en algú que canta i la seva veu em fa fremir i gaudir alhora, una meua llàgrima deixa l'amagatall dels ulls fent-se també solidària.

Pilar Cabot —

Claudàtor mediterrani

*Cerco dins meu la fonda placidesa
dels dies de tardor;
del veïnat que s'asseu als pedrissos
càlids, havent dinat; del llum encès
darrere la finestra a l'horabaixa;
de l'hort dels magraners; de la figuera
carregada de fruita i de perfum.
Cerco la pau del vell oliverar*

42 MÚSICA

*estès sota els turons, camí del poble.
La vida pot ser un marbre assolellat
on llisquen, ben senzills, tots els misteris.*

Big Mama — Poso entre parèntesi, ben guardant-los en el record i revivint-los, els meus llocs d'olors i de passeig tardorencs. Instants en què muntanyes, colors i natura anaven conformant-me i veia un paisatge, uns sons i una llum que, a la llarga, han deixat una bella empremta en mi.

Pilar Cabot.— Res no ha canviat tret d'aquests ulls on se'm congria el temps.

Big Mama — La certesa de la mort es veu diferent amb divuit anys o bé amb cinquanta o amb vuitanta... el temps viscut sovint aporta graus de saviesa i perspectives més afinades... no sempre, però...

Pilar Cabot —

Indigència

*Aquells dies desposseïts
m'hauria baratat per una engruna de tendresa,
per qualsevol amor epidèrmic només
i gairebé envejava l'amor domèstic
—domesticat—
de tanta gent.*

Big Mama — La solitud, la força de l'instint, el zel poden dis-fressar el llop o engalanar el xai... Aquí contrasto el poema amb un altre de meu, de ja fa temps:

Vetllant Xiroia

*Revolucionàriament optimista
mirava (amb lents d'augment)
la nit com dormia
flairant flors plastificades
sense perdre l'esperança,
com la del lleig
que anhela
un amor a primera vista.*

Pilar Cabot —

*A través del teu cos
em revenen els dons oblidats,
els fervors,
l'enrenou d'un desig quasi salvatge
que trota, desbocat, per les dreteres.
Se m'emporta, el teu cos,
com l'aigua intrèpida s'emporta riu avall
el cabàs d'amors vells.*

Big Mama — El present és impetuós perquè és present tothora i marxa i fuig com si no volgués romandre més que el lleu instant que li pertoca. Això sí, deixa un pòsit i, alhora, rememora altres pòsits ja viscuts. El present passat et fa reviure.

RAMON SELLARÈS

Pilar Cabot —

Ara i aquí

*Sé molt bé quines són
les coses que em fan companyia:
un somriure, una música,
les paraules dels poetes als ulls dels quals
emmirallo la meva fosca,
els cavalls dels meus somnis,
la llaurada calma de la terra que trepitjo
i que voldria que fos la meva calma,
el permanent i místic desig de llibertat,
la calidesa de l'amor que dónes i que reps,
els records immaculats de la infantesa,
el bes del pare que has enyorat tant,
un despertar feliç d'un matí de novembre...
Això em penso que és tot.*

Big Mama — Al cap dels anys he anat aprenent, no sense dificultat, a distingir i a apreciar quines eren les causes per les quals mereixia la pena escarrassar-s'hi i les que no. A poc a poc he anat confegint el meu llistat d'objectius i he escollit certs camins. D'altres els he deixat de banda o m'han deixat de banda a mi. Al capdavant, hi ha coses que descartes i altres que et són molt valuoses.

Del llibre Els rossinyols insomnes

Pilar Cabot —

*Vaig intentar desactivar l'amor.
Desactivar-lo
com si desactivéssis un enginy
altament explosiu
que pot fer estralls.*

Big Mama — Quan t' enamores estàs tan corlligada que si vols desfer el llaç et pots segar i ferir-te. La compenetració que genera l'amor és tan adherent que pretendre separar les parts pot desencadenar reaccions inesperades... cal anar-hi amb molt de compte!

Pilar Cabot —

Parlem com dos amics posant en solfa el cor i el pensament. S'emmirallen les veus; la tarda ens fa proclius a l'harmonia i al consens. Prou que ho sabem que el món se'ns torna llis si assosseguem la vida en les paraules...

Big Mama — M'agrada fer sortir enfora el meu forn interior, descobrir-lo i modelar-lo amb les persones que estimo, d'una manera harmoniosa o vehement... Em són necessaris els encontres i les xerrades... Les paraules, sovint, asserenen.

Pilar Cabot —

Avui em plau l'amor que no obsedeix; l'amor petit, de somnis abastables; l'amor marcat per límits mesurables. Brilla en silenci avui al cap dels dits l'aigua de la tendresa. Ni neguits ni un borrall de desig o de follia. Plàcidament em lliuro a l'harmonia del benigne context. Res no m'encela. L'amor que avui em plau navega a vela suaument impulsat pel ventijol. Dòcil amor que no exalta ni dol.

Big Mama — La Pilar parla de trobar un estat de plena harmonia i connexió benefactora en un ric amor madur. Em suggereix deixar-me endur, confiada, pel dòcil corrent d'una sensible mà que em guïï amorosament tota, cos i esperit.

Pilar Cabot —

*Els cossos, nus,
nuats,
suats,
perlegen.*

Big Mama — El poema em convida a veure-hi la imatge física dels amants amarada i fosos en una abraçada...

Pilar Cabot —

Si fos només el temps el que ens despulla el gest i la mirada... però són les pors, la solitud, les absències, el dol i les gràvides ombres que ens comminen desitjos i esperances. Si fos només el temps el que ens despulla... Si fóssim com un arbre a la tardor...

Big Mama — Les pors o els temors poden fer-nos desdir de l'empenta envers allò que volem, malmetent-nos la força, l'impuls i la set d'experimentar i sentir.

Pilar Cabot —

Com un regal inútil l'oblidat tempteig del desig. Com un regal que el cel —potser l'infern— m'ha fet merèixer.

Big Mama — La Pilar és molt sincera, no hi ha cap dubte! Certament el desig el pot sentir qualsevol persona i a qualsevol edat... i adonar-se'n pot ser, fins i tot, alliberador.

Pilar Cabot —

No és perquè sí que som com som la història ens configura i la llengua i el lloc on fem la vida. És bo ser d'un indret on ningú no és anònim, on pots rebre un somriure, una paraula, un gest que et faran companyia; on veus créixer els infants mentre vas envellint amb serenor. Ho hem llegit en el llibre del seny: no és perquè sí que som com som.

Big Mama — És difícil fer "tabula rasa" ja que tot el que hem viscut ens condiciona i cadascú té els seus relleus... fins i tot els que es voldrien oblidar..

Puc constatar que la meua amistat amb la Pilar Cabot m'és companyia, constant aprenentatge, alegria i incentiu per a seguir creant, i que no ens som anònimes l'una a l'altra. Crec que ho he llegit en un llibre essencial: "No és perquè sí que som com som". Una gran veritat.

Aquest article, tan llarg però a la vegada sense ni una paraula sobrer, només té dues autors: la Big Mama i la Pilar Cabot, jo tinc el privilegi, com tots els qui ho llegeixin, d'oferir al paper una mirada d'oberta admiració i un somriure agraït.